

MARI CTITORII ALE ROMÂNIEI SOCIALISTE

Prof. univ. dr. GHI. IONIȚĂ

O întreagă țară — România socialistă, un întreg popor — poporul român aniversează, cu profunde sentimente de devotament, cu deosebită căldură și înaltă prețuire, împlinirea a 65 de ani de la Marele Congres Comunist din Mai 1921 în cadrul căruia a fost făurit Partidul Comunist Român, „*eveniment de însemnătate epocală în mișcarea revoluționară, muncitorească din România, în luptele revoluționare de clasă pentru dreptate socială și eliberare națională, pentru victoria revoluției socialiste și edificarea noii orânduiri sociale în patria noastră*”¹.

Privind retrospectiv drumul parcurs de Partidul Comunist Român, rolul său în viața politică din România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele României socialiste aprecia că „... *putem afirma cu îndreptățită mândrie că partidul nostru și-a îndeplinit întotdeauna cu cinste misiunea istorică ce și-a asumat-o, că a servit neabătut interesele clasei muncitoare, ale tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, ale întregului nostru popor*”².

În cele ce urmează, propunându-ne să înfățișăm un tablou cuprinzător asupra marilor ctitorii ale socialismului pe pământul României, o facem cu deosebită satisfacție, simțind impulsul ritmurilor înalte care — pe diverse coordonate — ne-au propulsat și ne propulsează spre un viitor luminos și sigur, o facem numărând pe harta țării orașele noi, fabricile și uzinele noi, satele smulse pentru totdeauna din trista rămânere în urmă, o facem numărând școlile și facultățile noi, instituțiile de cultură, știință și artă noi, care au ridicat la viață înfloritoare toate județele țării.

Avem noi, cei de astăzi, marea satisfacție că, față-n față cu realitățile românești atât de evidente, nu poate exista vreun om de pe aceste meleaguri sau de pe ori-care altele, firește avem în vedere pe omul obiectiv, lipsit de idei preconcepute, căruia să nu-i fie clar că societatea pe care o construim a atins cea mai înaltă culme din istoria noastră. Exprimându-se foarte plastic — cu referire la aceste realități românești impresionante

¹ Nicolae Ceaușescu, *60 de ani de slujire devotată a poporului, de luptă pentru dreptate socială și libertate națională, pentru construirea socialismului și ridicarea bunăstării maselor, pentru independența patriei, colaborare internațională și pace*, Editura Politică, București, 1981, p. 5.

² Nicolae Ceaușescu, *op. cit.*, p. 6—7.

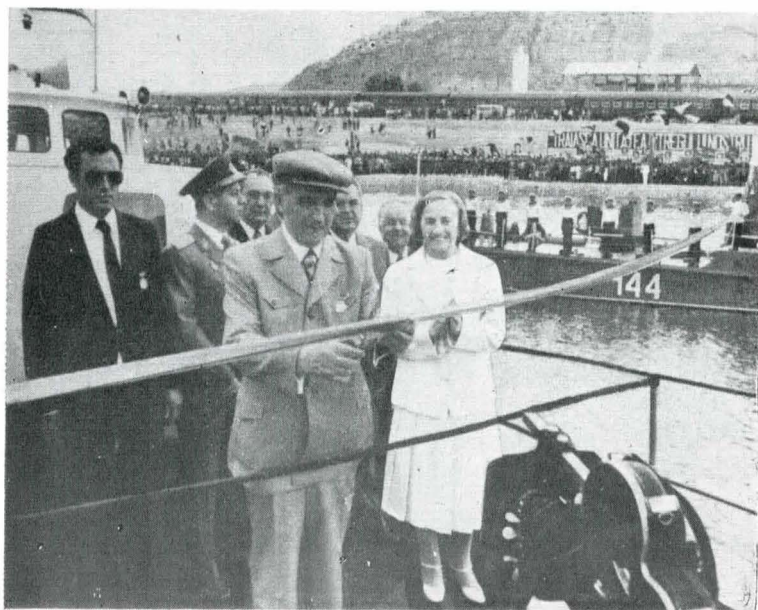
Tovarășul Nicolae Ceaușescu inaugurând Combinatul de utilaj greu din Iași, 15 septembrie 1980

—, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia: „*Intr-o perioadă scurtă, România s-a transformat din temelii, devenind o țară socialistă modernă. Asemeni lui Făt-Frumos din poveste care — după cum se spune — creștea într-o lună cât alții într-un an, țara noastră crește astăzi, din punct de vedere al producției industriale, în numai trei zile și jumătate cât creștea în 1945 într-un an, iar din punct de vedere al venitului național realizează, în prezent, în doar 12 zile, o creștere egală cu întregul venit național din 1945. Iată, în fapte, în realități, forța unui popor stăpîn pe destinele sale, forța Partidului nostru Comunist! Iată ce reprezintă socialismul pentru un popor liber!*”³

³ Nicolae Ceaușescu, *Cuvintare la Sesiunea solemnă comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al F.D.U.S. consacrată împlinirii a 40 de ani de la înfăptuirea actului revoluționar de la 23 August 1944*, Editura Politică, București, 1984, p. 13.

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu la Combinatul petrochimic Pitești.

Inaugurarea Canalului Dunăre-Marea Neagră.

Față-n față cu tabloul impresionant al succeselor pe care le-am dobândit și le dobândim, încercăm cu profundă satisfacție sentimentul că „*Marile realizări obținute în anii socialismului în dezvoltarea forței economice a țării sînt rodul activității neobosite, pline de abnegație a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, al eforturilor considerabile, materiale și umane, ale întregului popor pentru ridicarea economico-socială a patriei. Nimic nu am primit din afară în mod gratuit, nimic nu a căzut din cer! Stadiul la care am ajuns este expresia muncii poporului nostru, a hotărîrii și încrederii cu care toți oamenii muncii urmează și înfăptuiesc neabătut politica partidului, a țării și forței socialismului, a capacității noii orînduiri de a asigura întregii națiuni un înalt nivel de civilizație materială și spirituală*”⁴.

Desigur, încercînd satisfacții deosebite pentru stadiul de dezvoltare pe care-l atingem în aceste momente, nu putem lăsa în afara atenției faptul că, pînă a ajunge aici, de-a lungul unei întregi epoci, „*a trebuit să facem față multor dificultăți, inerente unei opere de proporțiile celei pe care am realizat-o. Adesea a trebuit să plătim tribut lipsei de experiență, lipsei de pregătire, precum și unei viziuni simpliste despre socialism, care au dăunat bunului mers al construcției economice și sociale. În activitatea noastră au apărut destule lipsuri și neajunsuri, s-au comis multe greșeli. Se știe că, într-o anumită perioadă, au fost încălcate normele și principiile concepției noastre socialiste, acestea avînd consecințe negative în întreaga viață socială. Așa cum este cunoscut, partidul nostru a acționat cu hotărîre împotriva acestor încălcări și abuzuri, a făcut o analiză aprofundată cauzelor care le-au provocat și a luat măsurile cele mai energice pentru evitarea repetării lor în activitatea de partid și de stat, în întreaga noastră societate. Esențial de subliniat este faptul că poporul nostru, partidul comunist au găsit întotdeauna resursele necesare pentru a înlătura greutățile, pentru a îndrepta greșelile, pentru a depăși dificultățile. Linia caracteristică dominantă a epocii construcției socialiste în România este dezvoltarea ascendentă, neîntreruptă, clocotitoare, mersul înainte pe toate fronturile, perfecționarea continuă a activității în toate domeniile*”⁵.

Este cu totul firesc, în consecință, ca oricărui observator și cercetător obiectiv al zilelor noastre, precum și celor care vor veni după noi să le revină înalta misiune de a analiza devenirea României pe coordonatele

Tovarășul Nicolae Ceaușescu inaugurînd cea de-a doua magistrală a metroului bucureștean, 24 ianuarie 1986.

revoluției și construcției socialiste nu sub acordurile vreunui marș triumfal, nu prin încercări de a ocoli surprinderea a tot ceea ce a fost mai puțin potrivit în efortul ce ne-a propulsat prin timp, căci nu o singură dată conducerea partidului nostru însăși, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal ne-au atras atenția că „*... socialist-*

⁴ Nicolae Ceaușescu, *Raport la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român*, Editura Politică, București, 1979, p. 14.

⁵ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 5, Editura Politică, București, 1971, p. 874—875.

mul nu este un marș triumfător, ci un drum de muncă și luptă revoluționară⁶.

Analiza istorică obiectivă, riguroasă pe care sîntem obligați s-o facem acestei perioade extrem de dinamice — fără egal în trecutul istoriei noastre — trebuie să pornească de la astfel de premise și să aibă în prim plan substanța următoarei aprecieri de principiu pe care o dădea tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea rostită la Sesiunea solemnă din 22 august 1984: „Dacă, prin abstract, lumea s-ar putea întoarce înapoi cu 40 de ani și ar trebui să alegem din nou calea de dezvoltare, am alege, fără nici o rezervă, tot calea socialismului, am merge cu toată hotărîrea pe același drum pe care l-am străbătut în ultimii 40 de ani. Poate că — dacă am putea avea experiența de acum — unele lucruri le-am putea face, fără îndoială, mai bine, cu mai puține greșeli și lipsuri; dar am acționa cu toată hotărîrea în spiritul politicii interne și externe din această perioadă, care a asigurat și asigură ridicarea patriei noastre pe o treaptă superioară de civilizație, de dezvoltare economică și socială, asigură poporului nostru o viață liberă, demnă, conduce la întărirea continuă a patriei, a independenței și suveranității naționale⁷.

Cu astfel de gînduri, într-un asemenea spirit să derulăm, în cele ce urmează, istoria devenirii noastre prin ultimele patru decenii și să încercăm a reține esențialul a tot ceea ce au ctitorit anii socialismului pe pămîntul României. Să pornim la drum prin a sublinia că față de anul 1938 producția industrială a României este în prezent de 53 de ori mai mare, că întreaga producție in-

Tovarășul Nicolae Ceaușescu inaugurînd Muzeul de Istorie al R. S. România, 8 mai 1972

Tovarășul Nicolae Ceaușescu analizînd macheta noului centru civic din București, 25 iulie 1984.

dustrială a României anului 1938 se realizează azi în numai o săptămînă.

Desigur, există în România socialistă un număr de obiective industriale, și nu numai de această natură, deosebit de importante — pe care, într-un anumit stadiu de dezvoltare, le-a găsit și le-a preluat acum 42 de ani revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă. Am putea da multe exemple. Ele nu

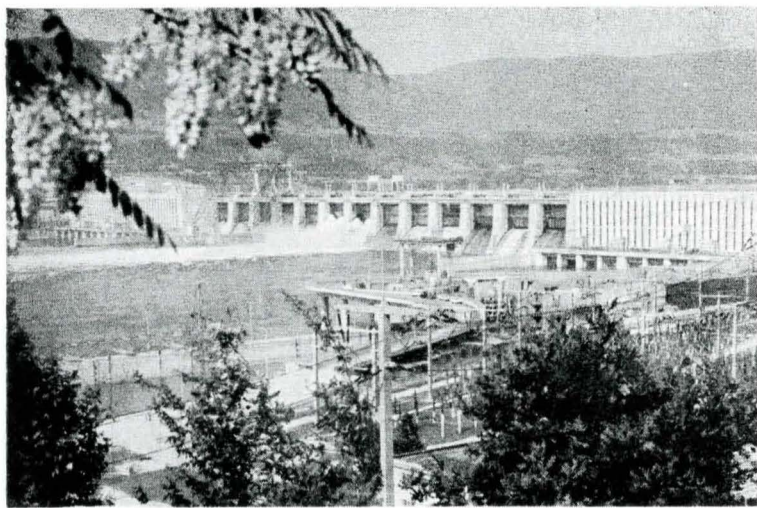
⁶ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative din 2—3 august 1983*, Editura Politică, București, 1983, p. 21.

⁷ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la Sesiunea solemnă comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al F.D.U.S. consacrată împlinirii a 40 de ani de la înfăptuirea actului revoluționar de la 23 August 1944*, Editura Politică, București, 1984, p. 15.

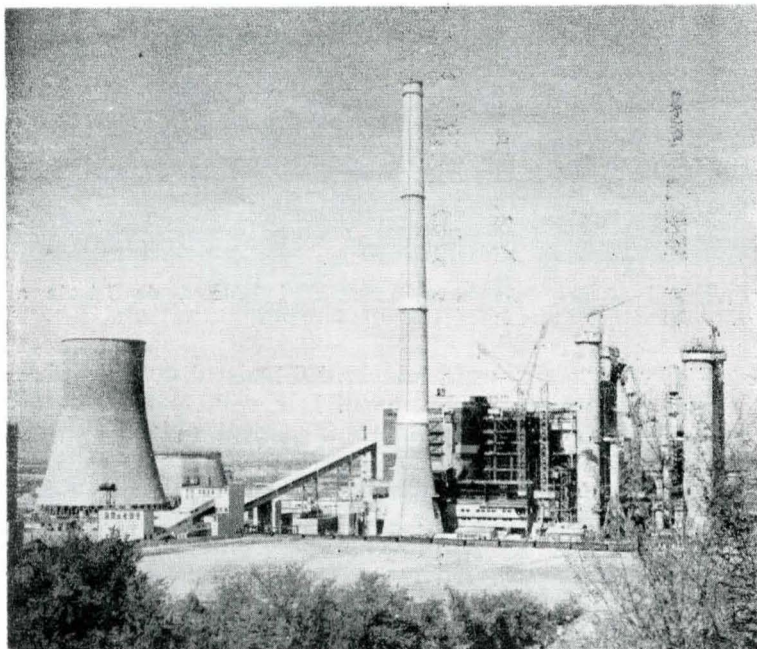
sînt, fără îndoială — în adevăratul sens al cuvîntului — ctitorii ale anilor socialismului. Dar celui care cunoaște bine lucrurile și este animat de simțul obiectivității îi mai poate rămîne oare stăruitoare imaginea de dinainte de 23 August 1944 a uzinelor „23 August“, „Republica“ și „Grivița Roșie“ din Capitală, a combinatelor siderurgice din Hunedoara și din Reșița, a Uzinelor de vagoane din Arad, a Uzinelor „Steagul Roșu“ din Brașov, a Uzinelor „1 Mai“ din Ploiești, a Uzinelor de construcții metalice și mașini agricole din Bocșa, a Uzinei „Unirea“ din Cluj-Napoca sau a oricăror altor obiective din această categorie față-n față cu ceea ce reprezintă ele în prezent?

Fără a-și propune să surprindă altfel decît selectiv obiectivele care au fost realizate pe cuprinsul patriei efectiv în anii construirii socialismului — o epuizare a listei fiind de altfel imposibilă, datorită multitudinii lor —, articolul de față se dorește doar un tablou cuprinzător și veridic, capabil să ofere un cadru potrivit de cunoaștere și de înțelegere a marilor performanțe pe care România le-a dobîndit în diverse domenii într-un interval de timp relativ scurt.

Vom începe prin a aminti unele dintre realizările primilor ani ai construcției socialismului precum: marele laminor de la Roman și Fabrica de rulmenți de la Bîrlad, începerea producerii de motoare și alte aparate perfecționate la Uzinele „Electroputere“ din Craiova, creșterea vertiginoasă a producției de tractoare la Brașov, Fabrica de confecții din București și Fabrica de încălțăminte „Flacăra roșie“, de asemenea din București, Combinatul chimic din orașul Gheorghiu-Dej, Platforma industrială Borzești, Combinatul de celuloză și hîrtie Chișcani—Brăila, Fabrica de antibiotice Iași, Combinatul chimic Tîrnăveni, Uzina de fibre sintetice Săvinești, Rafinăria Țibărești, Combinatul de îngrășăminte chimice Tr. Măgurele, Fabrica de confecții Focșani, angajarea pe un front larg a lucrărilor de construire a Hidrocentralei de la Bicaz, începerea exploatarei cărbunelui la suprafață în bazinul Rovinari, modernizarea succesivă a Combinatului Hunedoara, angajarea unei producții superioare de instalații de foraj rapid la Uzinele „1 Mai“ — Ploiești, construirea Fabricii de ciment din Medgidia, a Uzinelor textile „Moldova“ din Botoșani, a

Hidrocentrala „Porțile de Fier I”, mai 1972.

Termocentrala de la Rogojelu, Gorj.

noii topitorii de cîneapă din Joseni și a Fabricii de lapte praf din Remetea, construirea Aerogării Băneasa, creșterea neconținută a producției de autocamioane la Uzinele „Steagul roșu” din Brașov, modernizarea Uzinelor de vagoane din Arad și a Uzinelor „Timpuri noi” din Capitală, construirea uzinelor „Strungul” din Arad, „Infrățirea” din Oradea, „Semănătoarea” și „Autobuzul” din București, profilarea pentru producție de utilaje pentru construcții a întreprinderilor „Progresul” Brăila și „Steaua Roșie” — București; modernizarea treptată a docurilor Șantierului naval din Galați și ale celui din Oltenița, modernizările aduse uzinelor „Unirea” și „Tehnofrig” din Cluj-Napoca, construirea uzinelor „Electronica” din București ș.a.m.d.

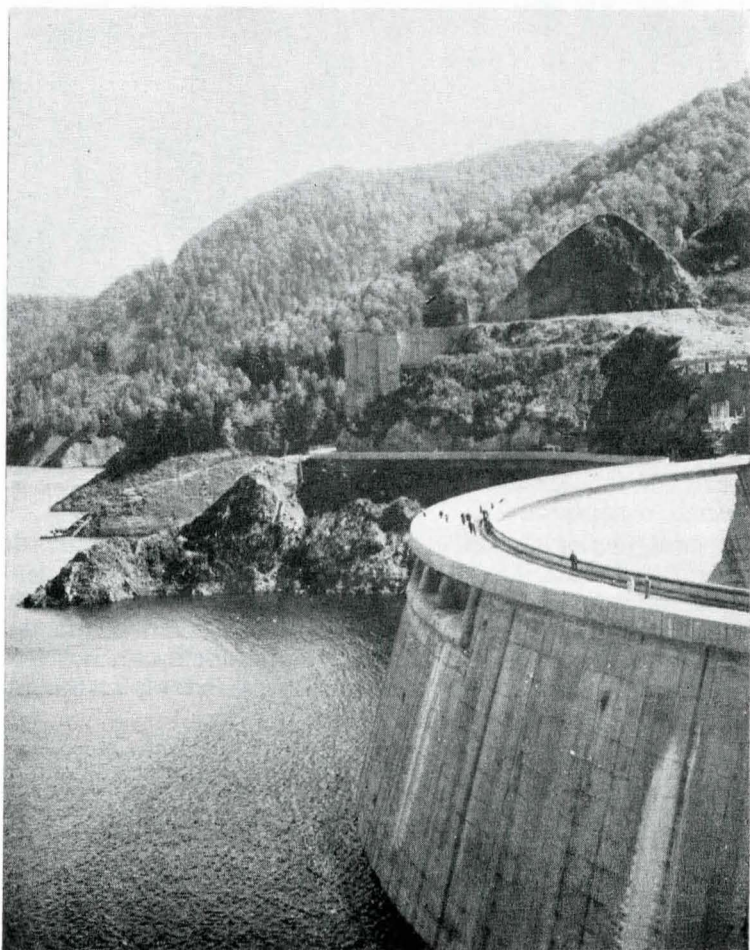
În analiza obiectivă a demersurilor noastre prin vremi contemporane se remarcă, în chip firesc, rolul și locul ocupat în istoria anilor socialismului de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, care a inaugurat perioada cea mai bogată în împliniri din întreaga istorie a țării. Detașându-se net prin vigoarea și siguranța pașilor făcuți în direcția dezvoltării multilaterale a patriei, prin dinamismul și spiritul novator introdus în viața partidului și a întregii țări, perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, de alegerea la conducerea partidului, apoi și a statului a tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost și este numită de poporul nostru, cu îndreptățită mîndrie patriotică, demnitate și recunoștință, **Epoca Nicolae Ceaușescu.**

Iată, mai întii, cîteva din realizările dobîndite de poporul nostru în primul cincinal al anilor „Epocii

Nicolae Ceaușescu”, anii 1966—1970. Atunci s-a realizat un volum de investiții de 289,7 miliarde de lei. Atunci au fost construite și date în exploatare circa 1500 de capacități și obiective industriale importante. Unul dintre acestea este Combinatul siderurgic de la Galați. De la intrarea în producție și pînă la sfîrșitul anului 1970, combinatul a produs 2 833 000 de tone fontă, 3 280 000 de tone de oțel, 2 729 000 de tone de laminate finite pline. Atunci s-au materializat planurile construirii — în primă etapă — a Hidrocentralei de la Porțile de Fier. Atunci s-au înscris, printre vîlăstarele aceluși cincinal, Uzina de mașini grele București și Combinatul chimic Rîmnicu Vilcea, Fabrica de prefabricate din beton Călărași și Fabrica de mobilă de la Vaslui, Fabrica de ulei de la Slobozia și Filatura pentru fibre chimice și bumbac din Oltenița, atunci s-a construit Aeroportul București — Otopeni, atunci au început să se producă autoturismele „Dacia”, autoturismele de teren „Aro”, cargoul mineralier de 10 200—12 500 tdw, locomotivele Diesel electrice ș.a.m.d. În același interval de timp s-au construit hotelul „Intercontinental” din București, salba stațiunilor de odihnă de pe litoral în zona Mangalia-Neptun. Atunci a început construirea Teatrului Național din București și a monumentalelor edificii ale Teatrului Național din Craiova și Teatrului Național din Tg. Mureș, clădirea Televiziunii române și a altor obiective intrate cu totul în istoria acelor ani tumultuoși de început ai unei noi epoci, a „Epocii Nicolae Ceaușescu”, ce-și continuă multiplu reverberațiile sale constructive pe harta României.

A te referi la toate sau numai la marile ctitorii ale anilor socialismului pe pămîntul României, înscrise în istorie în majoritatea covârșitoare a cazurilor în anii „Epocii Nicolae Ceaușescu”, înseamnă a face un mare efort de a găsi criteriile obiective de clasificare a lor și acest lucru nu este deloc ușor, semnificațiile fiecărei strădanii și ale fiecărei materializări practice, concrete a gîndului și faptei constructorilor noii României meritîndu-și din plin recunoașterea și respectul nostru plin de recunoștință.

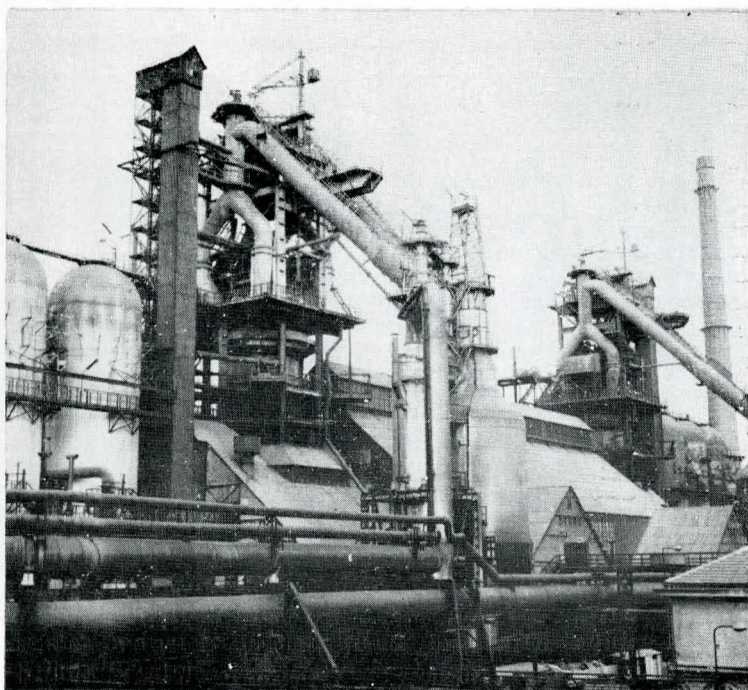
Barajul Hidrocentralei de pe Argeș.

Doar cu titlu de exemplu să încercăm, în cele ce urmează, să ne referim la câteva dintre cele mai spectaculoase împliniri în acest sens:

26 mai 1984. Moment gravat în istorie cu o profundă semnificație în viața țării, înscris cu litere de aur în cartea marilor noastre împliniri socialiste. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, au inaugurat **Canalul Dunăre — Marea Neagră**, operă de artă inginerescă de cele mai mari proporții realizată vreodată în România și, totodată, una dintre cele mai uriașe construcții de acest fel din lume. Magistrala albastră este în întregime întruchiparea geniului constructiv al poporului nostru, concentrând practic toate forțele economiei naționale, capacitatea de creație a tehnicii și științei românești, pricepera și abnegația clasei muncitoare, a specialiștilor noștri.

De-a lungul celor 64,2 km ai săi, prin care drumul navigabil al Dunării spre mare este scurtat cu 400 km,

Combinatul siderurgic Reșița.

Canalul dispune de 3 porturi fluviale, un mare port maritim și fluvial, fiind traversat de 11 grandioase poduri rutiere și de cale ferată.

Metroul bucureștean — operă complexă, monumentală, realizată la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, operă-simbol pentru stadiul înalt atins de creația științifică și tehnică românească în anii socialismului. Dintre toate țările lumii în care există un metrou, doar șapte, în rândul cărora se numără și România, și l-au construit după propriile proiecte, cu propria tehnică, cu propriile forțe, echipându-l și asigurându-i buna funcționare.

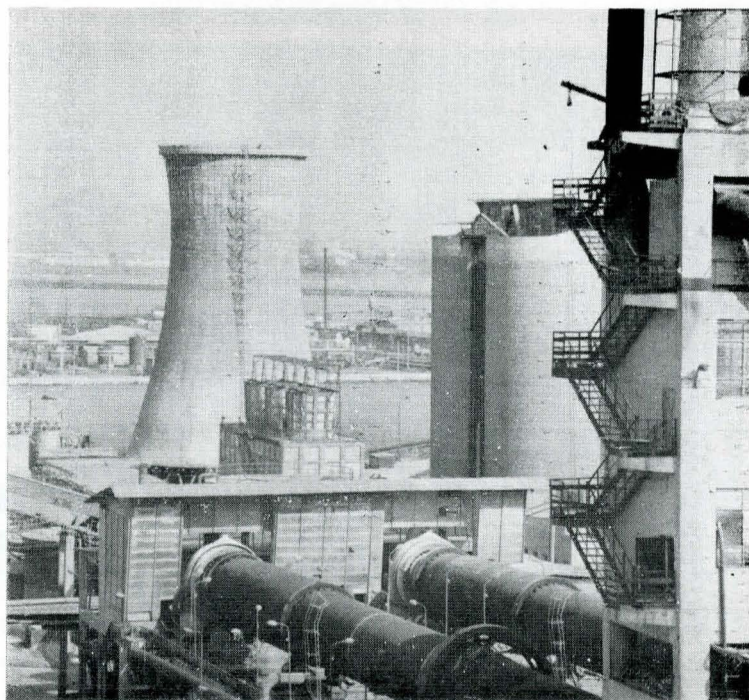
În fiecare zi, circa 350 000 de oameni folosesc, deocamdată, metroul. Cu fiecare nou tronson dat în funcțiune crește numărul celor ce beneficiază de acest modern mijloc de comunicație, de trei ori mai rapid decât tramvaiul și troleibuzul.

Transfăgărășanul, drumul șerpuit pe creste de Carpați, un brâu de 90 de kilometri aruncat peste coama munților, reprezintă nu numai o minune a tehnicii și o înaltă dovadă a cutezanței revoluționare, a voinței, a geniului creator românesc dar și o *foarte înaltă dovadă* — și la propriu și la figurat — a performanțelor excepționale pe care constructorii noii Români le-au oferit generațiilor de azi și viitorimii, le-au oferit, totodată, privirilor admirative ale călătorilor din toate cele patru zări care, sosiți pe aceste meleaguri, au cum, au cu ce să-și reprezinte în ce constă astăzi miracolul românesc.

Industria chimică este prezentă astăzi, prin unitățile sale puternice, moderne, în toate județele țării. Orașul Victoria, Borzești, Pitești, Arad, Brazi, Tîrgu Mureș, Piatra Neamț, Midia, Rîmnicu Vilcea, Timișoara, Bacău, Slobozia, Iași, Brăila, Turnu Măgurele — sînt doar câteva din localitățile în care au fost construite platforme complexe, cu dotări tehnice de înalt nivel, unde se realizează sute de produse chimice. Procesele de producție au fost și sînt impulsionate în toate aceste cetăți ale chimiei de cercetarea științifică de înaltă performanță care se realizează la ICECHIM București, sub conducerea efectivă, nemijlocită a tovarășei acad.dr.ing. Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, savant de renume mondial.

Un loc important îl ocupă în anii noștri *petrochimia* — ramură care valorifică superior creația științifică și tehnică originală, potențialul economiei românești.

Cu două decenii în urmă, **industria aeronautică ro-**

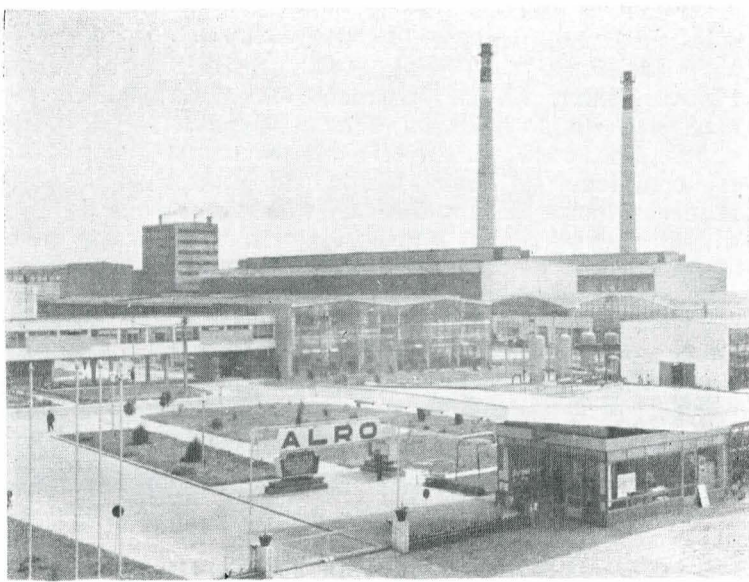
Uzina de aluminiă din Oradea

mânească construia doar trei tipuri de aparate de zbor. Astăzi, ea realizează 17. Un salt spectaculos, datorat preocupării statornice a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru dezvoltarea, prin forțe proprii, a unei industrii aeronautice complexe cu un înalt grad de integrare, competitivă pe toate planurile, îmbogățind astfel strălucitele tradiții naționale în acest domeniu.

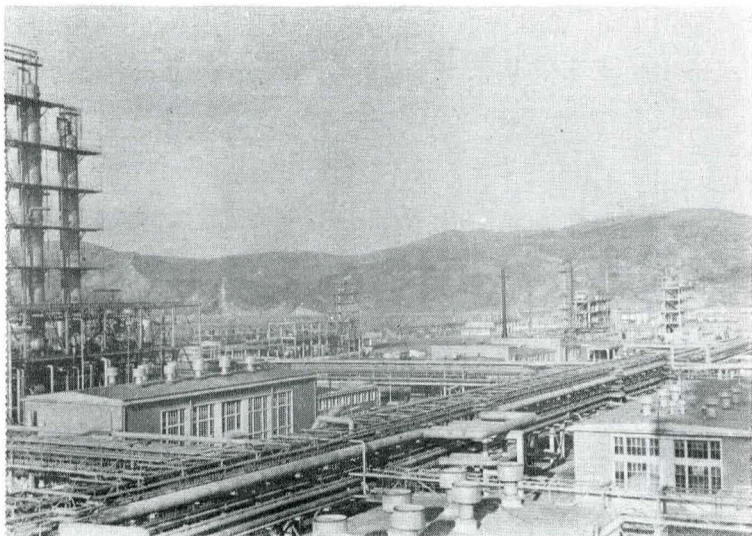
Întreprinderea de avioane din București cunoaște astăzi o a doua tinerețe. Reconstructă, modernizată și extinsă pe o suprafață de 20 ha de hale, cu o densitate impresionantă de dotare tehnică și tehnologică de cel mai înalt nivel, întreprinderea realizează, în prezent, aeronave de mare performanță, printre care „Rombac 1 — 11“ situează România în rândul celor șase țări din lume, singurele care construiesc avioane de o asemenea complexitate și capacitate.

Sub deviza *Patriei mai mult cărbune, mai multe minereuri!*, în anii socialismului s-a cîtorit un minierit nou în țara noastră, capabil de performanțe greu de imaginat altcîndva. Așa, de pildă, de la 3,9 milioane tone de cărbune extrase în 1950 s-a ajuns la 65,1 în 1984 și la circa 70 milioane tone în prezent. La minereuri metalifere creșterile sînt în aceeași perioadă de la 1,3 milioane tone la circa 30 milioane tone. În ce privește investițiile, în ramura minieră, acestea au crescut de 15 ori din 1950 pînă azi.

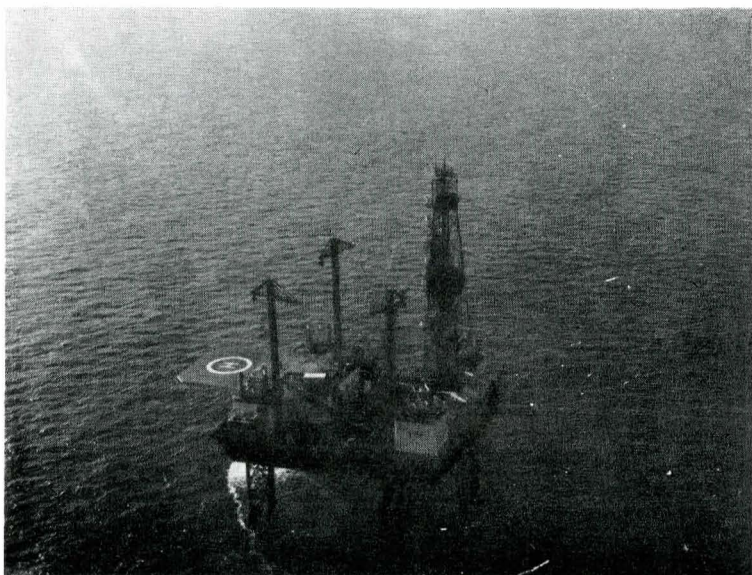
Potrivit cu hotărîrile adunării generale a oamenilor muncii din februarie 1983, desfășurată la **Întreprinderea „23 August“ din Capitală**, în prezența tovarășului

Uzina de aluminiu, Slatina.

Combinatul de cauciuc și produse petrochimice din Onești, 1962.

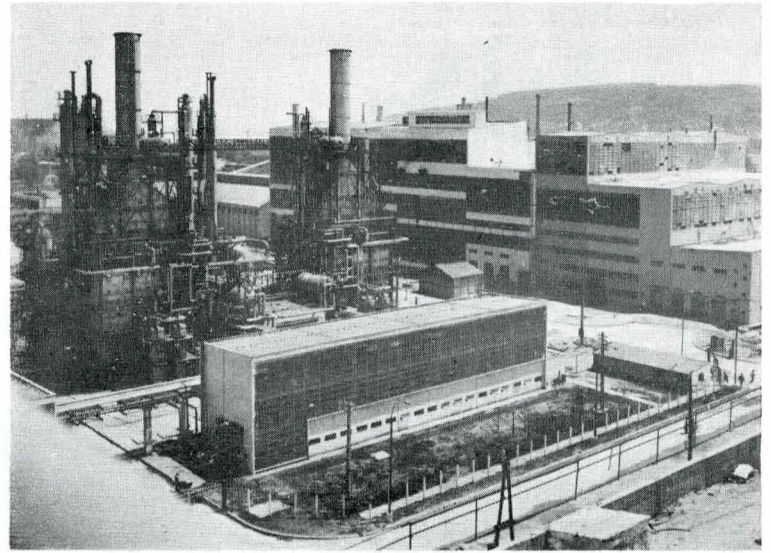

Platforma petrolieră „Gloria”, 1979.

Nicolae Ceaușescu, a fost adoptat un cuprinzător program de profilare, dezvoltare și modernizare a fabricației. După cum este cunoscut, asemenea programe au prins și prind mereu viață în multe unități economice ale țării. Uzinele „23 August” nu fac excepție, se înscriu într-o ordine firească a înaintărilor noastre prin vremi. Ceea ce s-a întâmplat și se întâmplă însă aici a depășit și depășește orice imaginație. Doar cel care cunoaște bine cum arăta uzina în 1944 poate să-și reprezinte exact la ce cote de afirmare ne găsim astăzi pentru că,

practic, nu mai seamănă nimic cu ce a fost, și, de asemenea, poate să înțeleagă exact valoarea eforturilor ce se cer depuse pentru profunda perfecționare calitativă ce se desfășoară aici. Care sînt obiectivele acestei perfecționări? Sporirea de peste 3,2 ori a producției-marfă în 1990 față de 1980, în condițiile restructurării de fond a fabricației, în sensul creșterii ponderii motoarelor, compresoarelor, locomotivelor cu multe performanțe tehnice, de mare valoare economică, creșterea de 2,6 ori a productivității muncii în aceeași perioadă, reducerea cu peste 100 lei a cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție-marfă; diminuarea cu cel puțin 50% a consumului de metal și cu peste 40% a celui de energie electrică la un milion lei producție-marfă.

Cu astfel de performanțe, luate în calcul de la nivelul pe care l-a atins deja activitatea acestei unități economice de bază a României socialiste, Intreprinderea „23 August” nu poate fi altfel considerată decît una dintre cele mai expresive ctitorii ale anilor socialismului, în general, și ale „Epocii Nicolae Ceaușescu”, în special.

Combinatul de îngrășăminte chimice Tr. Măgurele, 1968.

Noi izvoare de lumină în cununa energetică a țării. După Bicaz, Argeș, Dunăre, la Porțile de Fier și Lotru, acum Oltul reprezintă pentru constructorii săi o nouă școală de făurari ai luminii. Sub îndrumarea permanentă a secretarului general al partidului, constructorii energeticieni au înălțat de-a lungul celor 700 km ai Oltului o impresionantă salbă de hidrocentrale menită să smulgă apelor forță și lumină. Cele 16 hidrocentrale aflate în funcțiune pe Olt însumează o putere instalată mai mare decît cea existentă în întreaga țară în anul 1938. Acum, Oltul a intrat într-o etapă superioară de transformări și valorificări multiple. Cinci noi hidrocentrale sînt într-o fază de execuție avansată, iar alte cinci în stadii de început.

14 septembrie 1983. La Combinatul de utilaj greu din Cluj-Napoca, unitate reprezentativă a industriei noastre constructoare de mașini, a cărei realizare este strîns legată — asemenea altor întreprinderi — de numele și activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului a pornit de la pupitrul de comandă presa de 6 000 tone forță din cadrul secției de forjă grea. Împreună cu unitățile similare din București, Iași și Craiova, Combinatul de utilaj greu din Cluj-Napoca aduce o contribuție de cea mai mare însemnătate la echiparea cu instalații de înalt randament a noilor investiții din țară, ca și la sporirea exportului românesc de produse de înaltă tehnicitate.

Parte integrantă din vastul program inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru asigurarea independenței energetice a țării, **Hidrocentrala de la Porțile de Fier II** este un colos energetic cu nimic mai puțin complex decît prima hidrocentrală de pe Dunăre. Dimensiunile acestei impunătoare ctitorii pot fi sintetic sugerate

prin impresionantul volum de muncă, cerut de construcția ei: au fost excavați, pe uscat și sub apele Dunării, peste 13 milioane mc de balast și marnă, turnați — la centrale, baraje, ecluze și construcții anexe — peste două milioane mc de beton de diferite mărci.

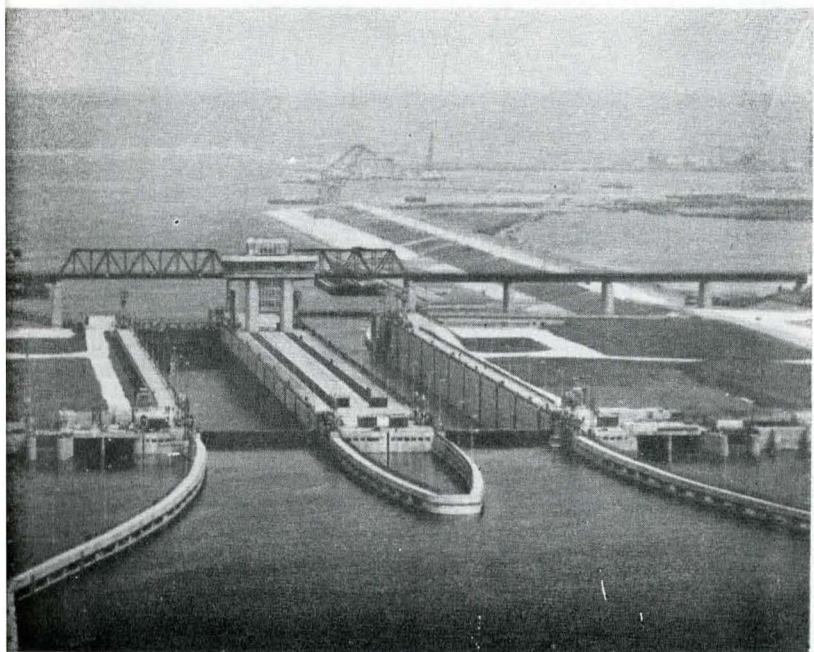
Construit la indicația și sub îndrumarea directă a secretarului general al partidului, **laminorul de 20 țoli de la Roman** este cel mai mare și mai modern din țară, numărându-se printre primele șapte laminoare de acest gen din lume.

Realizat la nivelul tehnicii de vîrf pe plan mondial, acest important obiectiv industrial a fost conceput integral în România. Majoritatea covârșitoare a utilajelor și echipamentelor sale, printre care cuptorul rotativ cu diametrul de 30 metri este considerat unicat în lume, au fost rodul unei largi conlucrări și, în modul cel mai direct, expresia înaltului nivel de tehnicitate atins de industria noastră.

Laminorul de la Roman acoperă aproape integral cerințele de țevi cu diametre mici ale economiei naționale,

Primul avion românesc pentru pasageri „Rombac 1—11”, 1982.

Canalul Dunăre-Marea Neagră.

situînd țara noastră printre puținii făuritori de astfel de produse.

Și totuși, fără a insista cu detalii, să amintim și alte obiective spectaculoase ctitorite în anii „Epocii Nicolae Ceaușescu“:

Întreprinderea de mașini grele, Fabrica de mașin-unelte și agregate, precum și Complexul pentru industria-

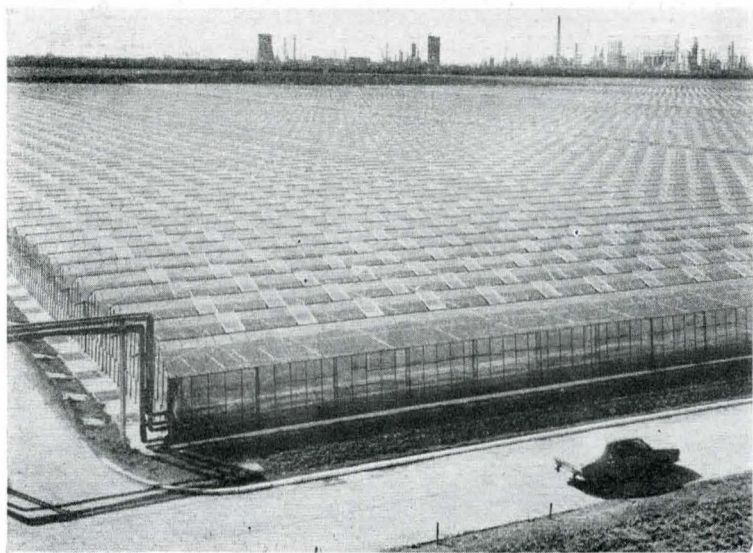
lizarea lemnului Pipera din București, Uzina de autoturisme Pitești și întreprinderea craioveană de autoturisme „Oltcit“, Uzina de aluminiu Slatina, combinatele siderurgice din Tulcea și Tîrgoviște, Complexul pentru industrializarea lemnului din Tîrgu Jiu, Combinatul de utilaj greu din Iași, Întreprinderea „Electrocontact“ din Botoșani etc.

Și pentru a nu scăpa din atenție în nici un fel ceea ce se găsește acum, deocamdată, pe masa proiectanților sau direct în faze înaintate de execuție, să amintim, în chip simbolic, doar cîteva dintre acele noi ctitorii ale anilor noștri care, nu peste multă vreme, vor intra în actualitate, înfrumusețîndu-ne viața, luminîndu-ne puternic viitorul: **noul centru civic din Capitală, modernizarea cursului Dimboviței și construirea portului bucu-reștean, încheierea construirii portului maritim Constanța, construcția centrelor civice în numeroase localități ale țării, sistematizarea unui impresionant număr de localități.**

Împărțirea administrativă nouă a țării, ce s-a făcut

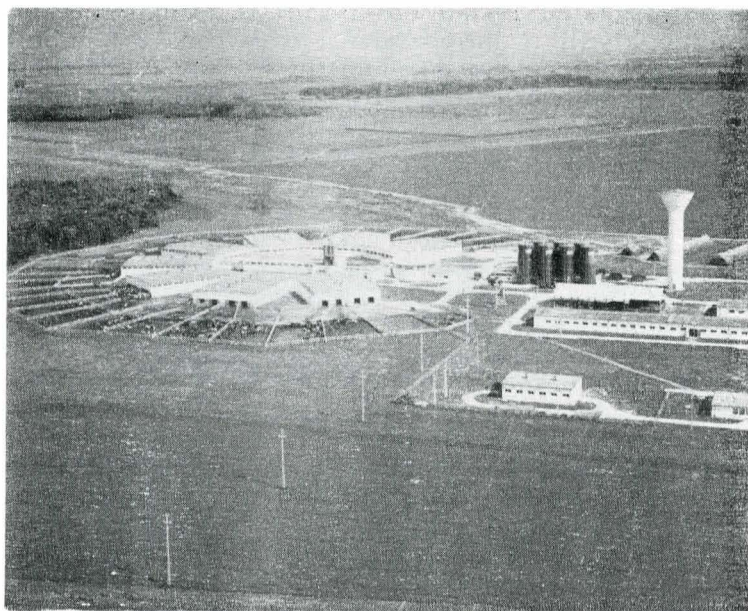

Drumul monumental Transfăgărășan, 1974.

Sera Bărcănești, județul Prahova.

în anii socialismului, și perfecționările succesive ce s-au adus în acest sens au dat posibilitatea construirii urbane de proporții în țară, apariției unor noi centre urbane sau modernizării altora în așa fel încît, astăzi, sînt de nerecunoscut pentru un anume călător care n-a mai poposit prin ele de 20—25 de ani. Să ne gîndim, în acest sens, la Vaslui, Slatina, Alexandria, Zimnicea,

I.A.S. 30 Decembrie

Slobozia, Călărași, Piatra Neamț, Alba Iulia, Deva, Carci, Bistrița, Birlad, Rimnicu Sarat, Medias, Rimnicu Vilcea ș.a.m.d.

An de an, în aceste localități au fost create zeci de mii de noi locuri de muncă, s-au construit mii de apartamente confortabile, în impunătoare ansambluri urbanistice, au fost înălțate așezăminte de sănătate, instituții de artă, cultură și învățământ, care au deschis perspectivele unei noi calități a muncii și a vieții întregului nostru popor.

Cartierul nou de locuințe, iată o înfăptuire care — absolut fără nici o excepție — nu lipsește din nici unul din orașele țării, mare sau mic.

În anii „Epocii Nicolae Ceaușescu“ s-au construit de 6 ori mai multe apartamente decât în toți cei 20 de ani anteriori. Numai în cincinalul pe care l-am încheiat, numărul apartamentelor noi s-a ridicat la 750 000. Liniile arhitectonice elegante, moderne caracterizează noile construcții. Doar cu titlu de exemplu să amintim din Capitala țării — marile cartiere, adevărate orașe, și marile bulevarde: Drumul Taberei, Titan, Pantelimon, Colentina, Iancului, Crîngăși, Constructorilor, Băneasa, Mărgeanului, Aviației, Moșilor, 1 Mai, Ștefan cel Mare, Nicolae Titulescu, Banu Manta, Alexandriei, Rahovei, Păcii, Armata Poporului ș.a. Și, mergînd cu gîndul pe harta țării, să ne oprim o clipă pentru a admira ceea ce s-a ctitorit în același fel, pe plan urbanistic, de pildă, la Cluj-Napoca, Iași, Brașov, Timișoara, Craiova, Tîrgoviște, Slobozia, Alexandria, Zalău, Bistrița, Miercurea Ciuc, Călărași, Sfîntu Gheorghe, Tîrgu Mureș, Vaslui, Botoșani, Roman, Giurgiu, Oltenița, Focșani, Bacău, Ploiești ș.a. Dar, oare, există în România socialistă vreo localitate anume în care să nu se fi petrecut nimic spectaculos și din acest punct de vedere în anii socialismului?

Directivele Congresului al XIII-lea al partidului prevăd ca în cincinalul 1986—1990 încă 2,5 milioane de oameni să beneficieze de locuințe noi; se va dezvolta construcția de locuințe la sate, accentuîndu-se acțiunile de sistematizare rurală, prin concentrarea în comune mari a satelor și gospodăriilor izolate. Datorită tuturor măsurilor preconizate, pînă în 1990 se intenționează să fie rezolvată în fond problema locuințelor pentru toți oamenii muncii.

Rezultat nemijlocit al politicii consecvente a partidului, a secretarului său general de industrializare socialistă, de dezvoltare armonioasă, echilibrată a tuturor zonelor și județelor țării, anilor socialismului le aparține nu doar ctitorirea unor mari uzine și fabrici, a unor adevărați coloși industriali, precum cei despre care a fost vorba în cele de mai sus, ci și construirea spectaculoasă a unor numeroase platforme și zone industriale

complexe, moderne, de mare anvergură, multe dintre ele în locuri în care pînă la 23 August 1944 nu se petrecuse nimic sau aproape nimic din acest punct de vedere. Să ne gîndim, în acest sens, mai întîi de toate, la noul peisaj industrial apărut la Pitești, Buzău, Zalău, Focșani, Sf. Gheorghe, Vaslui, Miercurea Ciuc, Alexandria, Tulcea, Botoșani, Piatra Neamț, Tîrgoviște, Slatina, Rm. Vilcea, Alba Iulia, Bistrița, Slobozia, Călărași, Giurgiu spre a da numai cîteva exemple, lista lor putînd fi mult amplificată.

Sînt toate acestea repere elocvente ale unor ramuri cu rol hotărîtor în promovarea progresului tehnic: chimie, energetică, electrotehnică, construcții de mașini, metalurgie, electronică etc.

Și pentru a intra și mai în amănunt să amintim că în 1965 în Capitala țării volumul activității economice totale se cifra la 40 miliarde lei, în timp ce astăzi în 23 de județe acest indicator depășește suma de 40 miliarde. În 1984, județul Galați, de pildă, realiza o pro-

Hotelul „Intercontinental“ din București.

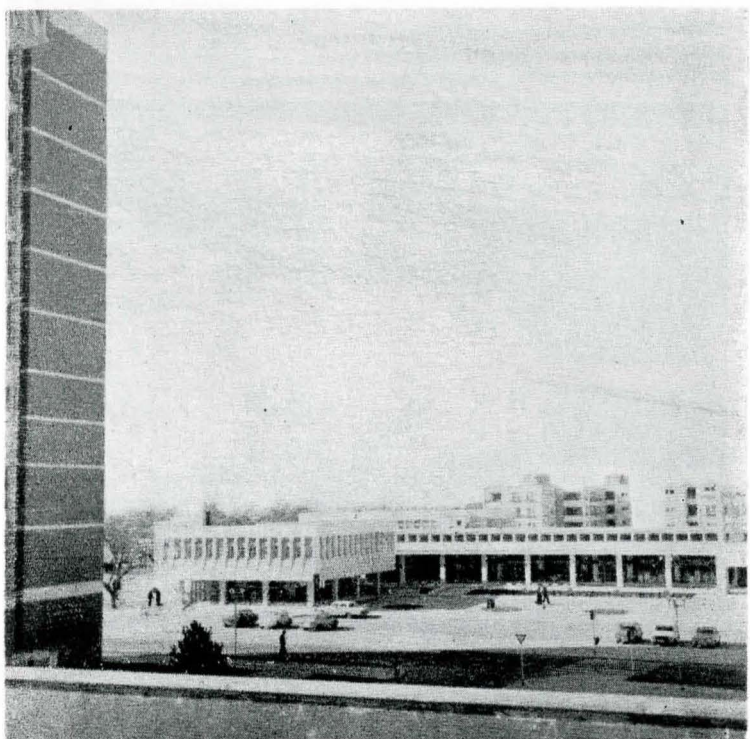
ducție industrială mai mare decât realizau împreună, în 1965, Moldova, Oltenia, Dobrogea, iar județul Mehedinți realiza o producție industrială mai mare decât întreaga Oltenia a anului 1965. În prezent, 22 de județe au ajuns, fiecare în parte, la o producție-marfă industrială cu mult mai mare decât cea a României anului 1938.

Înfățișînd marile ctitorii ale socialismului pe pămîntul României n-am putea să nu ne referim — într-un anume fel — la transformările de structuri, de fond care au survenit în situația agriculturii socialiste pînă la actuala nouă revoluție agrară — obiectiv fundamental al politicii partidului și statului nostru. Avem în vedere — mai întîi — tot ceea ce s-a întîmplat pînă în primăvara luminoasă a anului 1962 care a marcat încheierea socializării agriculturii noastre și, cu aceasta, victoria socialismului în România, atît la orașe, cît și la sate. Avem apoi în vedere tot ceea ce s-a întîmplat de atunci

Construcții noi pe bulevardele Leontin Sălăjan și Liviu Rebreanu din București.

Centrul național de fizică, București.

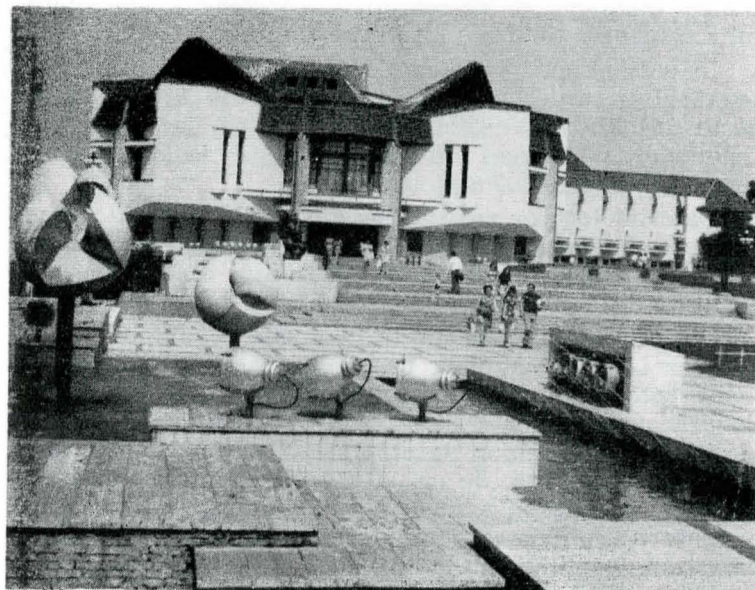
Clădirile Institutului Politehnic, București.

încoace pe ogoarele socializate ale patriei. Doar câțiva parametri ne-ar fi îndestulători în acest sens: agricultura produce astăzi de peste 7 ori mai mult decât în 1945; parcul de tractoare este acum de 17 ori mai mare decât în 1945; în perioada 1979—1985 s-a obținut o producție medie anuală de aproape 22 milioane tone cereale, față de numai 4,4 milioane tone în perioada 1945—1950; efectivele de animale sînt astăzi de 3,7 ori mai mari decât în 1945; de la 230 000 ha irigate în 1965 am ajuns în 1986 la 3 710 000 și tindem spre 1990 să atingem 6 000 000 ha; la fel, de la 790 000 ha desecate în 1965 am ajuns în 1986 la 3 540 000 și tindem spre 1990 să ajungem la 5 000 000 ha. Să adăugăm faptul că în combaterea eroziunii solului am pornit de la 197 000 ha în 1965, sîntem în 1986 la 2 410 000 ha și tindem către 1990 să atingem 3 050 000 ha.

Fără a intra în detalii și fără a insista asupra unor anume performanțe obținute de agricultura noastră socialistă — de la un capăt la altul al țării — am vrea să subliniem doar de la nivelul anului 1986 că rezultatele obținute în cincinalul care s-a încheiat și, mai ales, în 1985, demonstrează că agricultura românească dispune de tot ce este necesar pentru a obține producții tot mai mari și mai stabile în toate sectoarele, ceea ce va duce la creșterea contribuției acesteia la dezvoltarea generală a țării, la ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului.

O citorie a anilor socialismului este — fără doar și poate — și **cultura nouă a patriei** pe care am putea-o multiplu înfățișa cu toate creșterile ei, cu vocația sa națională nedezmințită. Din impresionanta gamă de date și performanțe pînă acum atinse să reținem doar faptul că la Festivalul național „Cîntarea României“ — amplă manifestare culturală, științifică și de creație tehnică — au participat în 1985 peste 207 000 formații artistice profesioniste și de amatori, cercuri de creație artistică, tehnică, reunind circa 5 milioane de oameni ai muncii. Să adăugăm și faptul că beneficiari reali ai tuturor acțiunilor întreprinse pe acest tărîm au fost alte milioane și milioane de oameni și doar pe această cale putem sesiza exact în ce constau efectele citoririi noii culturi a patriei în anii socialismului. Este aceasta perioada tumultuoasă în care marile citorii socialiste au devenit cu toată evidența izvoarele inepuizabile ale creației artistice.

Cu însemnele deplinului respect să înscrîm, în continuare, emoția pe care o degajă măreția monumentelor ridicate în anii noștri în București, la Păuliș, Carei, Satu Mare, Iași, Baia Mare, Oradea, Constanța, Moisei — și-n cîte alte locuri! — în memoria luptelor de eliberare de sub barbaria fascistă, pentru libertatea patriei. Tot așa, monumentele lui Mihai Viteazul din Cluj-Napoca și Sf.

Teatrul din Tg. Mureș,

Casa de cultură a sindicatelor din Oradea.

Gheorghe, al lui Ștefan cel Mare la Suceava și Vaslui, al lui Decebal la Deva sau Mircea cel Bătrîn la Tulcea. Să adăugăm restaurarea castelului din Hunedoara, a palatului lui Al. I. Cuza de la Ruginoasa, a Putnei, reconstituirea părăsitului (altcîndva) monument de la Adamclisi, conservarea cetăților din Munții Orăștiei, consolidarea unor cetăți medievale din Transilvania, activitatea de conservare și revitalizare a centrelor istorice ale orașelor București, Iași, Cluj-Napoca, Piatra Neamț, Oradea, Timișoara, Tirgoviște, Sibiu ș.a. Și de ce să nu o afirmăm subliniat, cu însemnele deplinului respect, că în acești ani s-au construit, amenajat și reamenajat în toate marile centre ale țării muzee de istorie și nu numai de istorie, muzee neîntîlnite înainte de 1944 în spațiul românesc, muzee care adăpostesc și supun atenției vizitatorului dovezile existenței și continuității noastre pe aceste pămînturi.

Să amintim subliniat, în continuare, efortul material și de concepție care a condus la construirea unor noi edificii de învățămînt precum Centrul național de fizică din București, Universitatea din Brașov, ca și a nenumăratelor localuri de facultăți, licee, școli și grădinițe, în toate județele țării.

În planul obiectivelor social-culturale construite în perioada începuturilor de drum nou, socialist să amintim: Teatrul de operă și balet, Teatrul de vară „23 August” și Stadionul „23 August” din Capitală, noul stadion din Ploiești și multe altele. Și de atunci pînă azi, pe firul timpului, să înregistrăm și celelalte ctitorii ale genului cum, de pildă, monumentalele case de cultură construite în reședințele multor județe ale țării și în alte orașe, Palatul sporturilor și culturii din București și modernele săli similare din diverse mari orașe ale țării, dotările turistice montane și neasemuitele construcții ale litoralului românesc realizate tot în acești ani.

În anii „Epocii Nicolae Ceaușescu”, în întreaga țară, numărul paturilor de spital a crescut de la 114 338 la peste 201 000, al medicilor de la 27 900 la 46 300, iar fondurile de la buget destinate sănătății de la 4 974 milioane la peste 16 000 milioane.

Datorită tuturor realizărilor din acest domeniu putem afirma cu îndreptățită satisfacție că România se situează astăzi printre țările cu un sistem sanitar dintre cele mai avansate din lume.

Oprindu-ne aici cu fișele componente ale bilanțului pe care l-am intenționat, ne înregistrăm — la cele mai înalte cote — mîndria patriotică pentru dăruirea revoluționară a oamenilor țării — căliți, crescuți, formați, implețiți în brîul major de stăpîni pe viitor, răspunzători pentru ziua de ieri, de azi și de mîine, într-o unică generație a creației și a celei mai nobile justificări pe care o poate avea existența omului: fapta onorabilă pentru progresul neamului său.

Cu astfel de bilanțuri și de gânduri — detaliate și adînc înțelese în toate implicațiile, puternic ancorate în

istoria devenirii noastre prin vremi contemporane —, abordăm cu optimism robust viitorul. Cu astfel de bilanțuri, care constituie rememorări în mers, sinteze pe un drum ascendent, către altitudini mereu mai deosebite, către valori materiale și spirituale de nepieritoare rezistență în vreme gîndim cutezător de la timpul prezent spre timpul viitor. Și așezăm iscălitura noastră, în acest fel, pe timpul prezent și oferim moștenirea noastră celor care vor veni după noi. O facem cu toate certitudinile noilor și marilor succese și împliniri pe care le vom dobîndi pe calea pe care ne-am ales-o, succese și împliniri pe care Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu celui de-al XIII-lea Congres al partidului le așeza în următoarea formulă prospectivă de înaltă esențialitate: „Prevederile proiectului de Directive vor duce la creșterea în ritm înalt a economiei naționale, la ridi-

Stațiunea Olimp.

care patriei noastre pe noi culmi de progres, la înfăptuirea în linii generale a obiectivelor Programului Partidului. Ca urmare a transpunerii lor în viață, putem spune că în 1990 România va intra într-o etapă nouă de dezvoltare economico-socială, va face un nou pas înainte pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism. Întregul nostru popor va urca noi trepte de civilizație și progres, de bunăstare materială și spirituală⁸.

Într-o astfel de perspectivă și de pe coordonatele sigure ale actualei dezvoltări a României socialiste ne exprimăm caldă adeziune la direcțiile dezvoltării noastre sub semnul celui mai robust patriotism, foarte convinși că și astăzi — ca și oricînd în trecut — nu-i nimeni

⁸ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura Politică, București, 1984, p. 32.

Stațiunea Durău, Neamț.

patriot numai pentru că are o patrie, pentru că-i consumă piinea, îi bea apa izvoarelor, îi respiră aerul îmbalsămat de mirese și-i admiră, spre propria-i desfătare, frumusețile. Ca să fie cineva cu adevărat patriot trebuie să aibă patria în toate fibrele existenței sale, în orice clipă și oriunde ar fi, să-i cunoască istoria, trecutul de luptă, înfrângerile și biruințele. Să le cunoască, să fie mândru de ele și să învețe din pilda și jertfa străbună. Să se dovedească, prin gând și fapte, la înălțimea misiunii generației sale, spre a putea contribui din plin la propășirea patriei, a națiunii.

... Dintotdeauna, aici, pe pământul de la Carpați,

Dunăre și de la Mare, în străbuna vatră dacică, întâii bărbați ai țării au ctitorit cetăți, au înălțat ziduri, spre mai buna și mai dreapta întocmire a vieții oamenilor, legându-și numele de gândul trecut în piatra falnică. Noile ctitorii vor depune pentru totdeauna mărturie despre gândul cutezător și voința neclintită, despre marea iubire de popor și de patrie a celui care întruchipează supremele certitudini și cele mai îndrăznețe năzuințe ale națiunii române, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sub înțeleapta sa conducere, construim pentru noi cei de astăzi și pentru generațiile viitoare.

La capătul acestui prea succint bilanț dar care s-a dorit — așa cum am mai spus-o — să vorbească doar prin forța de sugestie a unor exemple care, altfel, pot fi oricât înmulțite și pe de-a-ntregul înfățișate, să precizăm că — niciodată și nicăieri — nimic nu a putut și nu poate fi mai convingător, în oricare bilanț, decât faptele. Or, faptele pe care le-am înfățișat în cele de mai sus sînt deplin convingătoare pentru tot ceea ce a însemnat și înseamnă anii socialismului pe pământul României și, în chip deosebit, pentru tot ceea ce reprezintă „Epoca Nicolae Ceaușescu“ în ctitorirea noii României socialiste multilaterale dezvoltate.

Pentru tot ceea ce a fost și este luminos și deschizător de largi perspective în calea poporului român spre făurirea viitorului său tot mai bun și demn să ne îndreptăm și în aceste momente gândurile și întreaga recunoștință către Partidul Comunist Român, aflat în ceasurile aniversării a 65 de ani de la făurirea sa, și, totodată, către ctitorul României de azi și de mâine, cel mai iubit fiu al națiunii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

SUMMARY

The celebrating of 65 years since the setting up of the Romanian Communist Party, an event of an extreme importance in the revolutionary workers' movement, offers the author the opportunity to make a comprehensive survey of the great achievements obtained by the Romanian people in its work of building up socialism and communism in Romania.

A direct result of the consistent policy carried on by the communist party, by its Secretary General, of socialist industrialization, of a harmonious, balanced development of all branches of national economy, of all areas and counties of the country, the great foundations of socialist years presented in the paper — big plants and factories, large urban ensembles, social-municipal objectives, health establishments, art institu-

tions, as well as cultural and educational ones etc. — have changed Romania into a modern socialist country, ensuring for the whole nation a high level of material and spiritual civilization.

Insisting especially on the most remarkable achievements, the author points out the idea that everything that has been done in the years of socialism represents the result of the ceaseless, dedicated activity of the working class, peasantry and intelligentsia, of the whole people, represents the expression of the decision and trust with which all the working people follow and put into practice the policy of the Romanian Communist Party.